

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

06.08.2024

с. Старое Дрожжаное

КАРАР

№ 106

2024 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру муниципаль программасын раслау турында»

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 17 статьясы, «Энергияне сак тоту турында һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру хакында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2009 елның 23 ноябрдәге 261-ФЗ номерлы Федераль законы нигезендә, энергетика ресурсларын нәтижәле һәм рациональ файдалану максатларында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. 2024 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру муниципаль программасын кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Башкарма комитет
Житәкчесе

Р.И. Мөхәммәтжанов

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының 2024 елның "06" мартынан 706 номерлы карарына кушымта

2024 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру муниципаль программасы»

1. Программа паспорты

Программаның исеме	2024 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру муниципаль программасын кушымта нигезендә расларга.
Программаны эшләү өчен нигезләр	<ul style="list-style-type: none">- «Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2009 елның 23 ноябрәндәге 261-ФЗ номерлы Федераль закон;- «Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген күтәрү өлкәсендә региональ һәм муниципаль программаларга таләпләрне раслау һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең кайбер актларының һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең кайбер актларының үз көчләрен югалтуын тану турында» 2021 елның 11 февралендәге 161 номерлы Россия Федерациясе хөкүмәте карары;- «Энергияне сак тоту һәм энергетик нәтижәләлекне арттыру өлкәсендә региональ һәм муниципаль программаларны гамәлгә ашыру һәм энергетик нәтижәләлекне арттыру нәтижәсендә ирешелә торган максатчан күрсәткечләр кыйммәтләрен исәпләү методикасын раслау турында» Россия Икътисадый үсеш министрлыгының 2021 елның 28 апрелендәге 231 номерлы боерыгы;- «Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру өлкәсендә региональ, муниципаль программалар эшләү максатларында кулланылырга мөмкин булган энергияне сак тотуны тәмин итүдә чараларның якинча исемлеген раслау турында» Россия Икътисади үсеш министрлыгының 2010 елның 17 февралендәге 61 номерлы боерыгы.
Муниципаль заказчы	Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты

Программаны эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык бүлеге
Программаны башкаручылар	Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының төзелеш һәм торак-коммуналь комплексы бүлеге, торак-коммуналь хужалык предприятиеләре, бюджет өлкәсе предприятиеләре һәм учреждениеләре, муниципаль бюджет учреждениеләре
Муниципаль программа чараларының үтәлешен контрольдә тоту буенча җаваплы вазыйфай затлар	Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык бүлеге Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад бүлеге
Программаның максаты	Юнәлешләр нигезендә ягулык-энергетика, матди һәм башка ресурслардан файдалануның нәтижәлелеген арттыру
Программаның бурычлары	<ul style="list-style-type: none"> - ягулык-энергетика ресурсларының барлык төрләрен куллану күләмен киметүне һәм энергия ресурсларын түләү чыгымнарын киметүне тәмин итү; - тарифларны дөүләт жайга салу вакытында жылылык белән тәмин итүче оешмаларның төшеп калган керемнәрен каплауга бюджет акчаларының чыгымнарын киметү - электр, жылылык энергиясе, су һәм табигый газ куллануның чагыштырма күрсәткечләрен киметү; - жылылык һәм электр энергиясе, су һәм табигый газ югалтуларын киметү; - чимал һәм материалларның, ягулык һәм энергиянең аерым чыгымнарын киметүне тәмин итәргә мөмкинлек бирүче яңа алдынгы фәнни технологияләр һәм жиһазлар кертү; - ягулык-энергетика, матди һәм башка ресурслардан нәтижәле файдалануны тәмин итә торган оештыру, норматив-хокукый һәм икътисадый шартлар тудыру; - энергия ресурслары нәтижәлелеге өлкәсендә кадрларның квалификациясен күтәрү һәм әзерләү
Программаны гамәлгә ашыру сроклары	2024-2028 еллар
Төп программа чаралары исемлеге	<ul style="list-style-type: none"> - энергия нәтижәлелеген арттыру буенча оештыру-техник карарларны гамәлгә ашыру; - энергия ресурсларын саклау техникасын һәм технологияләрен кертү, районның энергия саклау системаларын оптимальләштерү һәм модернизацияләү; - Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының бюджет өлкәсе объектларында энергия ресурслары менеджменты системасын үстерү;

	<p>- проектларны һәм энергияне сак тоту программаларын индикатив идарә итү системасын һәм мониторинглауны камилләштерү;</p> <p>- энергетика ресурсларын тапшыру өчен файдаланыла торган хужасыз күчемсез мөлкәт объектларын ачыклау, мондый объектларны күчемсез мөлкәтнең хужасыз объектлары буларак исәпкә алуны оештыру һәм алга таба күчемсез мөлкәтнең мондый хужасыз объектларына муниципаль милек хокукын тану;</p> <p>- энергетика ресурсларын тапшыру өчен файдаланыла торган хужасыз күчемсез мөлкәт объектлары белән идарә итүне оештыру, мондый объектлар ачыкланган вакыттан алып, шул исәптән аларны эксплуатацияләгәндә барлыкка килә торган энергетика ресурсларының (жылылык энергиясен, электр энергиясен кертеп) норматив югалтуларын компенсацияләү чыганагын билгеләү, аерым алганда, мондый объектлар белән идарә итүче оешма тарифына күрсәтелгән югалтуларны компенсацияләү чыгымнарын Россия Федерациясе законнары нигезендә кертү хисабына;</p> <p>- икенчел энергетика ресурсларын һәм (яисә) торгызыла торган энергия чыганаclarын энергия чыганаclarы буларак куллану очраclarының санын арттыру.</p>
<p>Финанслау күләме һәм чыганаclarы</p>	<p>Финанслау чыганаclarы</p> <p>- чаралар һәм энергияне сак тоту программаларын гамәлгә ашыручы оешмаларның үз һәм заем акчалары;</p> <p>- энергияне сак тоту проектларын һәм программаларын гамәлгә ашыруга бүлеп бирелгән Татарстан Республикасы бюджеты акчалары</p> <p>- программаны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелгән Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының бюджеттан тыш чыганаclarынан акчалар.</p> <p>Финанслау күләме: Финанслау күләме: 101 507,599 мең сум, шул исәптән: Татарстан Республикасы бюджеты – 77 410,214 мең сум; Чүпрәле муниципаль районы бюджеты - 3 045,904 мең сум; Бюджеттан тыш акчалар - 21 051,481 мең сум шул исәптән еллар буенча*: 2024 ел - 10 277,440 мең сум, 2025 ел - 62 130,159 мең сум, 2026 ел - 9 700,000 мең сум,</p>

	<p>2027 ел - 9 700,000 мең сум, 2028 ел - 9 700,000 мең сум</p> <p>Искәрмә: *финанслау күләме фаразлау характерында һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып ел саен төзәтелергә тиеш</p>
Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтижәләре	Программаны үтәү нәтижәсендә энергия ресурсларын саклау буенча норматив-хокукый база булдырыла, бюджет өлкәсендә энергияне сак тоту проектларын һәм программаларын гамәлгә ашыруның финанс-икътисадый механизмнары жибәрелә, энергияне сак тоту технологияләрен гамәлгә кертү проектлары гамәлгә ашырыла, бюджет оешмалары өчен ягулык-энергетика һәм башка ресурсларга бюджет дотацияләре кыскара.
Программаны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Татарстан Республикасы Сәнәгать һәм сәүдә министрлыгы, «Татарстан Республикасының Энергия нәтижәлелеге технологияләре үзәге» ДАУ, Татарстан Республикасының тармак министрлыклары һәм ведомстволары, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Башкарма комитеты, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының төзелеш һәм торак-коммуналь комплексы бүлеге, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад бүлеге

2. Программада кулланыла торган төп терминнар исемлеге

Энергияне сак тоту - энергетика ресурсларын нәтижәле файдалануга һәм яңартыла торган энергия чыганакларын хужалык әйләнешенә жәлеп итүгә юнәлдерелгән хокукый, оештыру фәнни, житештерү, техник һәм икътисадый чараларны гамәлгә ашыру.

Энергетика ресурсы - хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашырганда кулланыла торган энергия, энергия, шулай ук энергия төре (атом, жылылык, электр, электр-магнит энергиясе яисә энергиянең башка төре) (алга таба - ЭР).

Энергетика ресурсларынан нәтижәле файдалану - техника һәм технологияләр үсешенә тиешле дәрәжәдә булганда энергетика ресурсларынан файдалануның икътисадый яктан акланган нәтижәлелегенә ирешү.

Энергетика нәтижәлелеге күрсәткече - дәүләт стандарты белән билгеләнгән теләсә кайсы билгеләнештәге продукция өчен энергетика ресурсларын куллануның яисә югалтуның абсолют яисә чагыштырма күләме.

Лимит - учреждениегә билгеләнгән ЭР куллануның кирәкле күләме, шул ук вакытта учреждениенә тормыш эшчәнлегә һәм кирәкле санитар-гигиена нормаларын үтәү гамәлгә ашырыла.

3. Чүпрәле муниципаль районы ягулык-энергетика комплексының характеристикасы

3.1 Жылылык белән тәмин итү

Чүпрәле муниципаль районы оешмаларының, учреждениеләренең һәм предприятиеләренең жылылык энергиясен тәмин итү эшчәнлеге Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының «Прогресс» МУП тарафыннан гамәлгә ашырыла.

«Прогресс» МУП хезмәт күрсәтүдә 76 котельный бар. Жылылык энергиясен төп кулланучылар булып Чүпрәле муниципаль районының социаль-мәдәни билгеләнештәге оешмалары тора.

Социаль-мәдәни билгеләнештәге барлык объектлар һәм башка кулланучылар оешмалар, учреждениеләр һәм предприятиеләр территориясендә урнашкан индивидуаль котельныйлардан жылылык белән тәмин ителә.

Коммуналь хужалык котельняларының гомуми куәте - 30,699 мең. Елга Гкал/в, барысы да газ хәлендәге ягулыкта, ягъни 100%.

Жылылык белән тәмин итү объектарының нәтижәле һәм авариясез эшләве максатларында «Прогресс» муниципаль унитар предприятиесе ягу чорын үткән вакытта ел саен түбәндәгеләр уздырыла:

- газ сигнализаторларын, манометрларны һәм газ исәпләү приборларын тикшерү;
- барлык котельныйлардагы казаннарга техник хезмәт күрсәтү;
- газның сигнализаторлары һәм анализаторлары, тикшерү узмаган урынына сатып алына һәм билгеләнә;
- казанлыкларда түбәләрне һәм төтен чыгару урыннарын ремонтлау буенча эшләр;
- казаннарны химик юып чыгару;
- жылылык трассаларын жылыту, запорный арматура ревизиясе, эретеп ябыштыру жөйләрен һәм кушылмаларны буяу, краннарны ремонтлау, электр чыбыкларын ревизияләү;
- барлык котельныйларда жылылык энергожайланмаларының гидравлик сынаулары;
- барлык котельныйларда газдан файдаланучы жиһазлардан төтен һәм вентиляция каналларын даими тикшерү;
- электр үткәргечләр каршылыгының сынау үлчәмнәре;
- программалар буенча укуту: «Сәнәгать куркынычсызлыгы нигезләре һәм газ куллану һәм газ бүлү челтәрләрен эксплуатацияләү», шулай ук электр жайланмаларында эшләү кагыйдәләрен һәм жылылык белән тәмин итү объектарында эшләү кагыйдәләрен белүне ел саен тикшерү.

Күпфатирлы йортларда һәм шәхси хужалыкларда яшәүче халыкны жылылык белән тәмин итү индивидуаль квартал жылылык системаларыннан гамәлгә ашырыла.

3.2 Салкын су белән тәмин итү

Чүпрәле муниципаль районы территориясендә салкын су белән тәмин итү белән Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының “Прогресс” торак-коммуналь хужалыгының махсулаштырылган предприятиесе шөгыльләнгән.

«Прогресс» МУП 22 су башнясына, 28 жир асты резервуарына, 15 данә жир өстендәге су алуларны, 3 скважинаны, 454,28 км суүткәргеч челтәргә хезмәт күрсәтә. 4968 абоненттан торган халык белән салкын су китерү турында шартнамә төзелгән. 2023 елда халык 250 978 м³ эчә торган су кулланган.

2023 елда «Прогресс» МУП су белән тәмин итү объектларының нәтижәле һәм авариясез эшләве максатларында түбәндәге эшләр үткәрелгән:

Чуаш Бизнәсе авылының су жыю корылмасында, Кушкувак авылының су жыю корылмасында һәм Борындык тимер юл станциясе поселогында су сибү савытында насосларны алыштыру;

Яңа Ишле авылында су манарасы ремонтланган;

Югары Каракитә, Мунчали, Иске Ишле, Хорновар-Шигали авылларында запорный арматурларда электр приводлары ремонтланган;

Борындык тимер юл станциясе поселогында насос савытында ешлык үзгәрткеч ремонтланган;

Шланга һәм Яңа Ишле торак пунктларында электромагнит клапаннарда мембраналар алыштырылган;

Кушкувак - Иске Чүпрәле суүткәргечендә диаметры 110 мм булган торба үткәргечләр алыштырылды, аларда 4 данә электр белән эретеп ябыштыру муфты урнаштырылды;

Иске Чүпрәле авылында Октябрьнең 50 еллыгы урамы буенча Тукай урамыннан суүткәргеч божраланган.

3.3 Электр белән тәмин итү

Чүпрәле муниципаль районын электр белән «Татэнергосбыт» АЖ «Сетевая компания» АЖ Буа электр челтәрләренә Чүпрәле РЭС челтәрләре аша тәмин итә.

2023 елда Чүпрәле муниципаль районы буенча электр энергиясен куллану 40,330 млн.кВт.сәгать, шул исәптән:

- халкы 19,021 млн. кВт.сәгать;
- сәнәгать предприятиеләре тарафыннан 9,829 млн. кВт.сәгать;
- авыл хужалыгы житештерүчеләре 5,005 млн.кВт.сәгать;
- муниципаль бюджет оешмалары тарафыннан 3,169 млн. кВт.сәгать;
- сәнәгать булмаган предприятиеләр тарафыннан 2,415 млн. кВт.сәгать.

Чүпрәле муниципаль районында электр энергиясен исәпкә алуның интеллектуаль системаларын кертү дәвам итә. Шәхси торак секторында 1284 данә

ИСУ урнаштырылган, төрле милек формасындагы юридик затларда 270 дана, шуларның 55е бер фазалы ИСУ, 215е өч фазалы ИСУ.

2023 елда «Челтәр компаниясе» АЖенең Буа электр челтәрләренең Чүпрәле район электр челтәрләре оешмалары тарафыннан электр белән тәэмин итү объектларының нәтижәле һәм авариясез эшләве максатларында түбәндәге эш башкарылды:

- ВЛ-10 кВ техник хезмәт күрсәтү;
- ВЛ-0,4 кВ техник хезмәт күрсәтү;
- ТП-10/0,4 кВ техник хезмәт күрсәтү;
- ВЛ-10 кВ № 5 Чүпрәле ПС капитал ремонтлау;
- ВЛ-10 кВ капитал ремонт № 17 ПС Дрожжаное;
- Зур Чынлы торак пункттындагы 51 нче КТП ВЛ-0,4 кВ капитал ремонтлау;
- Югары Чәке авылында КТПны капитал ремонтлау;
- Чуаш Шәйморза торак пункттында ВЛ-10кВ, ТП-10/0,4 кВ реконструкциясе;
- Чүпрәле ПСнең ВЛ-10кВ ф.18 реконструкциясе секцияләү жайланмалары урнаштыру (автоматлаштыру);
- ВЛ-10кВ ф.10 исәбе белән Чүпрәле ПС реконструкциясе, секцион жайланмалар (автоматлаштыру) урнаштырып.

3.4 Газ белән тәэмин итү

Газ белән тәэмин итүне «Буа газы» ЭПУ «Газпром трансгаз Казан» ЖЧЖнең Чүпрәле район эксплуатацияләүче газ хезмәте башкара.

Чүпрәле районы газ эксплуатацияләү хезмәтенә (ДРЭГС) төп бурычлары булып Чүпрәле районының газ бүлү һәм газ куллану системаларын имин һәм хәләкәтсез эксплуатацияләүне тәэмин итү, РЭГС хезмәт күрсәтү зонасына керүче барлык кулланучыларны табигый газ белән тәэмин итү, йорт эчендәге газ жиһазларына һәм комбытларга техник хезмәт күрсәтү, газ белән тәэмин итү системасындагы аварияләрне бетерү, халык арасында газ кулланганда куркынычсызлык кагыйдәләрен пропагандалау, газ кулланучы халыктан акча жыю тора.

Барлыгы Чүпрәле РЭГС буенча 01.01.2024 газлаштырылган абонентлар - 8889. Шуның 1113 абоненты сүндерелгән (даими), 956 вакытлыча яшәмәгән, шул исәптән 286 күп балалы гаилә.

Чүпрәле районында барысы: 7496 данә казан, шул исәптән ике контурлы казаннар - 723 данә. (фатирларда 329 данә, 394 торак йортта), Иске һәм Яңа Чүпрәледә 449 шт (фатирларда 300, фатирларда 149 в/д), авылларда (29 квартирда, 245-ж/д), мунча казаннары - 230 шт, плиталар - 7985 шт, колонка-357 шт.

Баланста барлыгы 782 км; шул исәптән 225км межпоселок, 557 км эчлектә бистә (урам) газүткәргечләре бар. Шул исәптән 188,0 км. жир өсте газүткәргечләре.

Барлыгы: 103 ГРП һәм ШРП; шул исәптән 25 ГРП һәм 78 ШРП;

шул исәптән авыл жирлегә буенча: 24 ГРП; 52 ШРП;

район үзәгендә Чүпрәле 1 ГРП; 26шрп.

Моннан тыш, кулланучыларга - 179 данә күләмендә табигый газ китерелә, шул исәптән 16 данә сәнәгать котельныйлары, 100 кВт 35 данә һәм 128 шт. 100 кВт дан кимрәк.

2023 елның 12 аенда АГРС «Чүпрәле», «Цильна», «Акса», «Шемурша», «Тинчали» белән райондагы газ гомуми чыгымы 23442 мең м³ тәшкит итте: комбыт. һәм сәнәгать объектлары буенча 6292 мең м³ тәшкит итте, халык тарафыннан 17150 мең м³ газ файдаланылды.

Төп кулланучы - "Прогресс" МУП, аның 75 котельный бар (мәктәпләр, мәдәният йортлары, балалар бакчалары һ.б.).

Моннан тыш, районның чөлтәр газын «Государев Амбар» ААЖ («Бурундуковский элеватор»), «Цеолиты Поволжья» ЖЧЖ өстенлекле кулланучылар булып тора. 2023 елның 12 аенда газ чыгымнары:

МУП «Прогресс» - 2400 мең.м³;

ААЖ «Государев Амбар» - 986 мең.м³;

ЖЧЖ «Цеолиты Поволжья» - 1623 мең.м³

Буа электр чөлтәрләренә Чүпрәле район электр чөлтәрләре эксплуатацияләүче оешмасы тарафыннан газ бүлү һәм газ куллану объектларының нәтижәле һәм авариясез эшләве максатларында "Сетевая компания" АЖ 2023 елда түбәндәге эш башкарды:

- ГРП биналарын ремонтлау (Татар Бизнәсе торак пункты, Мунчали торак пункты);

- ШРП жиһазларын алыштыру (Иске Шәйморза, Чуаш Шәйморзасы, Яңа Кәкерле, Иске Үби, Татар Үби, Татар Саплыгы, Иске Чүпрәле, Иске Чокалы, Иске Дуван авылы т.п.);

- ШРП коймасын ремонтлау (Иске Шәйморза, Чуаш Шәйморзасы, Иске Чокалы, Дуваново, Иске Үби т.п.);

- ГРП бинасын реконструкцияләү (ГРП жайланмасы белән ГРП бинасын бетерү) (Зур Чынлы, Иске Кәкерле-1, Иске Кәкерле-2, Чуаш Чүпрәлесе т.п.);

- газүткәргечләрне буяу (Алешкин-Саплык торак пункты, Иске Шәйморза торак пункты, Иске Дуван торак пункты.)

3.5 Торак фонды (МКД)

Чүпрәле муниципаль районында күп фатирлы йортларның гомуми саны 01.01.2024 елга 19 бер. тәшкит итә, гомуми мәйданы 14,366 мең кв.м. (блокланган төзелеш йортларыннан башка).

Торак фондын төзекләндерү дәрәжәсе түбәндәгечә: салкын су белән тәэмин итү - 100%, үзәк су белән тәэмин итү - 78,9 %, индивидуаль су белән тәэмин итү - 21,1

%, индивидуаль квартал ягулыгы - 100 %, электр белән тээмин итү - 100 %, газ белән тээмин итү - 100 %.

Торак фондына хезмэт күрсәтү һәм төрле милек формасындагы оешмаларга торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтү:

- «Торак» ЖЧЖ идарәче компаниясе;
- «Прогресс» муниципаль унитар предприятиесенең ресурслар белән тээмин итүче оешмасы;
- ТКО ООО «УК «ПЖКХ» белән эш итү өлкәсендә региональ оператор;
- ЖЧЖ «Татрегионсервис» - газ казаннарына техник хезмәт күрсәтү;
- АЖ «Татэнергосбыт»;
- ЖЧЖ «Газпром трансгаз Казань»;
- ПАО «Таттелеком».

4. Энергияне сак тоту һәм энергия нәтижәлелеген күтәрү программасының төп максатлары һәм бурычлары

Программа энергияне сак тоту чараларын гамәлгә ашыру, предприятиеләрдә, торак-коммуналь хужалык оешмаларында, бюджет өлкәсе учреждениеләрендә энергетика нәтижәлелеген арттыру исәбенә ягулык-энергетика ресурсларынан рациональ файдалануны тээмин итү максатларында эшләнде.

Программа энергияне сакчыл тоту һәм энергия нәтижәлелеген күтәрү өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруның өстенлекле юнәлешләрен, шулай ук Чүпрәле муниципаль районында ягулык-энергетика ресурсларын экономияләүнең булган резервларын максималль файдалану юлларын билгели.

Программаның максатларга ирешү өчен хәл ителергә тиешле төп бурычлары:

- район икътисады секторларында энергия куллануның нәтижәлелеген арттыруның тотрыклы процессын тээмин итү;
- энергияне сак тоту потенциалын гамәлгә ашыруны тээмин итә торган энергия нәтижәлелеге технологияләрен, конструкцион материалларны, энергия куллану белән идарә итү системаларын кертү;
- житештерү, күчәрәп йөртү, саклау һәм куллану барышында ягулык - энергетика ресурсларын үлчәү һәм исәпкә алуның төгәллеген, дөреслеген һәм бердәмлеген тээмин итү;
- жылылык энергиясе житештергәндә ягулык куллануны киметү;
- электр, жылылык энергиясе, су һәм табигый газ куллануның чагыштырма күрсәткечләрен киметү;
- жылылык һәм электр энергиясе, су һәм табигый газ югалтуларын киметү;
- энергияне саклауга инвестицияләр жәлеп итү;
- мәгариф программаларын үстерү, энергияне сак тотуны пропагандалауның нәтижәлелеген арттыру.

Күрсәтелгән максатларга һәм бурычларга ирешү өчен төп программа чараларын гамәлгә ашыру таләп ителә.

5. Программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары

Программаны гамэлгә ашыру срогы 2024-2028 елларга исәпләнгән. Гамэлгә ашыру этаплары аерылмый.

Программалы чаралар һәм финанслау күләмнәре, ресурслар белән тәэмин итү һәм программа чараларын гамэлгә ашыру нәтижәләрен исәпкә алып, ел саен актуальләштерелә.

Программаны гамэлгә ашыру өчен түбәндәге финанслау чыганаclarы кулланыла:

- Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы предприятиеләренен һәм учреждениеләренен үз акчалары;

- Татарстан Республикасы бюджеты акчалары;

- Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы бюджеты акчалары;

- Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының бюджеттан тыш чыганаclarы.

Хәзерге икътисадый шартларда энергияне сак тоту чараларын үткөрүне тоткарлаучы төп фактор булып жирле бюджетларда да, предприятиеләрдә һәм оешмаларда энергия кулланучыларда ирекле средстволар булмау тора. Шуңа күрә акча житмәү шартларында проектларны финансларга мөмкинлек бирә торган механизмнарны куллану кирәк. Бюджет кредитлары энергияне саклау проектларын гамэлгә ашыру чыгымнарының бер өлешен генә каплай, шул ук вакытта калган чыгымнарны энергия кулланучылар үз акчаларынан һәм заем акчаларынан каплай. Аларның предприятие эшчәнлегенен энергетик нәтижәләгән арттыру механизмнарының берсе булып энергосервис контрактлары тора.

6. Программаның үтәлешен контрольдә тоту һәм идарә итү

Энергия ресурсларының нәтижәләгән белән идарә итү структурасына керүче дөүләт идарәсе органнары, ведомстволар һәм оешмалар функцияләре Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы законнары, шулай ук Россия Федерациясенен һәм Татарстан Республикасының норматив документлары белән билгеләнә.

Татарстан Республикасы сәнәгать һәм сәүдә министрлыгы:

- энергияне сак тоту программасын эшләүне оештыра һәм энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләгән күтәрү чараларын үтәү барышында дөүләт финанс чараларынан файдалануны тикшереп тора.

Муниципаль дөүләт хакимияте һәм идарә органнары:

- энергияне сак тоту программасын эшләүдә катнашалар;

- ведомство буйсынуындагы территориядәгә оешмаларда һәм предприятиеләрдә энергияне сак тоту программалары чараларын гамэлгә ашыруны тикшереп торалар;

- Энергияне сак тоту чараларын үтәү барышында финанс чараларынан файдалануны тикшереп торалар.

ТКХ предприятиеләре һәм бюджет оешмалары:

- конкрет юнәлешләр буенча программа чараларын гамэлгә ашыралар.

7. Энергияне саклау һәм энергетика нәтижәләгән арттыру өлкәсендәгә максатчан күрсәткечләр исемлегә

1. Энергияне саклау һәм энергия нәтижәләлеген арттыру өлкәсендәге гомуми максатчан күрсәткечләр:

исәпкә алу приборларыннан (күпфатирлы йортлар өлешендә - күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларыннан файдаланып), муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган (файдаланыла торган) электр энергиясенен гомуми күләмендә исәпләп чыгарыла торган электр энергиясе күләмнәре өлеше;

муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган суның гомуми күләмендә исәпләү приборларыннан (күпфатирлы йортлар өлешендә - күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларыннан файдаланып) файдаланган су күләмнәре өлеше;

исәпкә алу приборларыннан (күпфатирлы йортлар өлешендә - индивидуаль һәм гомуми (коммуналь фатир өчен) исәпкә алу приборларыннан файдаланып), муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган (файдаланыла торган) табигый газның гомуми күләмендә исәпләп чыгарыла торган табигый газ күләмнәре өлеше;

торгызыла торган энергия чыганаclarын һәм (яисә) икенчел энергетика ресурсларын кулланып, энергетика ресурсларын житештерү күләмен үзгәртү;

торгызыла торган энергия чыганаclarын һәм (яисә) икенчел энергетика ресурсларын кулланып житештерелә торган энергетика ресурслары өлеше, муниципаль берәмлек территориясендә житештерелә торган энергетика ресурсларының гомуми күләмендә;

муниципаль программаны финанслауның гомуми күләмендә энергияне саклау һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру чараларын финанслау өчен кулланыла торган бюджеттан тыш акчалар күләме.

2. Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген күтәрү өлкәсендә энергетик ресурсларның аерым төрләре буенча экономияне чагылдыра торган максатчан күрсәткечләр (факттагы һәм чагыштырма шартлар өчен исәпләнелә):

натураль һәм кыйммәт чагылышта электр энергиясен экономияләү;

табигый һәм кыйммәт белдерүдә жылылык энергиясен экономияләү;

натураль һәм кыйммәт чагылышта электр энергиясен экономияләү;

натураль һәм кыйммәт чагылышта электр энергиясен экономияләү;

3. Бюджет секторында энергияне саклау һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру өлкәсендәге максатчан күрсәткечләр:

исәпләүләр исәпкә алу приборларыннан файдаланып башкарыла торган бюджет учреждениеләре тарафыннан жылылык энергиясенен чагыштырма чыгымы (гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә);

бюджет учреждениеләре тарафыннан жылылык энергиясенен чагыштырма чыгымы, аның өчен исәпләүләр исәп-хисап ысулларын кулланып башкарыла (гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә);

исәпләүләр исәпкә алу приборларыннан файдаланып башкарыла торган бюджет учреждениеләре тарафыннан жылылык энергиясенен чагыштырма чыгымы (гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә);

хисап ысулларын кулланып исәпләнелә торган бюджет учреждениеләре тарафыннан жылылык энергиясенен чагыштырма чыгымын үзгәртү (гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә);

исәпләүләр исәпләү исәп-хисап ысулларын кулланып башкарыла торган бюджет учреждениеләре тарафыннан жылылык энергиясенен чагыштырма

чыгымының хисап тотуына, бюджет учреждениеләре тарафыннан жылылык энергиясенә чагыштырма чыгымына карата, исәпләүләр исәпкә алу приборларынан файдаланып башкарыла торган мөнәсәбәтләрне үзгәртү;

исәпләүләр исәпкә алу приборларынан файдаланып башкарыла торган бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә суның чагыштырма чыгымы (1 кешегә исәпләгәндә);

хисап ысулларын кулланып исәпләгәндә бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә суның чагыштырма чыгымнары (1 кешегә исәпләгәндә);

исәпкә алу приборларынан файдаланып исәпләнелә торган бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә суның чагыштырма чыгымын үзгәртү (1 кешегә исәпләгәндә);

хисап ысулларын кулланып исәпләнелә торган бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә суның чагыштырма чыгымын үзгәртү (1 кешегә исәпләгәндә);

исәпләүләр исәпләү исәп-хисап ысулларын кулланып башкарыла торган бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә суның чагыштырма чыгымнары бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә исәпләү приборлары кулланып исәпләүләр башкарыла торган бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә нисбәтен үзгәртү;

исәпләүләр исәпкә алу приборлары кулланып башкарыла торган бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә электр энергиясенә чагыштырма чыгымнары (1 кешегә исәпләгәндә);

исәпләүләр исәп-хисап ысулларын кулланып башкарыла торган бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә электр энергиясенә чагыштырма чыгымнары (1 кешегә исәпләгәндә);

исәпләүләр исәпкә алу приборларынан файдаланып башкарыла торган бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә электр энергиясенә чагыштырма чыгымын үзгәртү (1 кешегә исәпләгәндә);

исәпләүләр исәп-хисап ысулларын кулланып башкарыла торган бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә электр энергиясенә чагыштырма чыгымын үзгәртү (1 кешегә исәпләгәндә);

исәпләүләр исәпләү исәп-хисап ысулларын кулланып башкарыла торган бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә электр энергиясенә чагыштырма чыгымы мөнәсәбәтләрне бюджет учреждениеләрен тәмин итүгә электр энергиясенә тотуга карата үзгәртү, исәп-хисаплар исәпкә алу приборларынан файдаланып башкарыла;

муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган (файдаланыла торган) бюджет учреждениеләре тарафыннан исәпкә алу приборларынан файдаланып түләнгән торган электр энергиясә күләмнәренә муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган (файдаланыла торган) бюджет учреждениеләре тарафыннан күләме өлеше;

бюджет учреждениеләре тарафыннан кулланыла торган (файдаланыла торган) жылылык энергиясә күләмнәре өлеше, аның өчен хисаплар муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган жылылык энергиясенә гомуми күләмдә исәпкә алу приборларынан файдаланып башкарыла;

бюджет учреждениеләре тарафыннан кулланыла торган (файдаланыла торган) су күләмнәре өлеше, аның хисаплары муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган суның гомуми күләмдә исәпкә алу приборларынан файдаланып башкарыла;

бюджет учреждениеләре тарафыннан кулланыла торган (файдаланыла торган) табигый газ күләмнәренә исәпләре, исәпкә алу приборларынан файдаланып, муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган (файдаланыла торган) бюджет учреждениеләре тарафыннан кулланыла торган табигый газ күләменә гомуми күләмдә;

бюджет учреждениеләренә энергетика ресурслары белән тәмин итүгә Россия Федерациясе субъекты, муниципаль берәмлек бюджеты чыгымнары өлеше (факттагы һәм чагыштырма шартлар өчен);

бюджет учреждениеләренә энергетика ресурслары белән тәмин итүгә Россия Федерациясе субъекты бюджеты чыгымнары динамикасы, муниципаль берәмлек (факттагы һәм чагыштырма шартлар өчен);

ягулык сатып алу өчен коммуналь комплекс оешмаларына субсидияләр бирү өчен Россия Федерациясе, муниципаль берәмлек бюджеты чыгымнарының өлеше;

коммуналь комплекс оешмаларына ягулык сатып алу субсидияләр бирүгә Россия Федерациясе, муниципаль берәмлек бюджеты чыгымнары динамикасы;

мәжбүри энергетика тикшерүе үткәрелгән бюджет учреждениеләренә гомуми күләмдә Россия Федерациясе субъекты, муниципаль берәмлек бюджеты исәбенән финанслана торган бюджет учреждениеләре өлеше;

муниципаль заказчылар тарафыннан төзелгән энергосервис килешүләре (контрактлар) саны;

энергосервис килешүләре (контрактлар) төзелгән муниципаль заказчыларның гомуми күләмдә муниципаль заказчыларның өлеше;

муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алына торган товарларның, эшләрнең, хезмәтләрнең энергетик нәтижәлелек таләпләренә туры китереп, сатып алына торган товарларның, эшләрнең, муниципаль ихтыяжлар өчен хезмәтләрнең гомуми күләмдә (кыйммәт күрсәтүдә) өлеше;

торак урыны һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү буенча гражданнарга социаль ярдәм күрсәтүгә муниципаль берәмлек бюджетының чыгымнары (1 кешегә исәптә).

4. Бюджет секторында энергияне саклау һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру өлкәсендәге максатчан күрсәткечләр:

торак йортларда (күпфатирлы йортлардан тыш) кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясе күләменә өлеше, аның өчен исәп-хисап приборларын кулланып башкарыла, муниципаль берәмлек территориясендә торак йортларда (күпфатирлы йортлардан тыш) кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясенә гомуми күләмдә;

күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясе күләменә өлеше, аның өчен исәп-хисаплар коллектив (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла, муниципаль берәмлек территориясендә күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясенә гомуми күләмдә;

күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясе күләменә өлеше, аның өчен исәп-хисаплар шәхси һәм гомуми (Коммуналь фатир өчен) исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла, муниципаль берәмлек территориясендә күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясенә гомуми күләмдә;

күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясе күләменең өлеше, аның өчен исәп-хисаплар коллектив (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла, муниципаль берәмлек территориясендәге күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясенен гомуми күләмендә;

күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) жылылык энергиясе күләменең өлеше, аның өчен түләү коллектив (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла, муниципаль берәмлек территориясендәге күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) жылылык энергиясенен гомуми күләмендә;

күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясе күләменең өлеше, аның өчен исәп-хисаплар коллектив (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла, муниципаль берәмлек территориясендәге күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясенен гомуми күләмендә;

күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) жылылык энергиясе күләменең өлеше, аның өчен түләү коллектив (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла, муниципаль берәмлек территориясендәге күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) жылылык энергиясенен гомуми күләмендә;

күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясе күләменең өлеше, аның өчен исәп-хисаплар шәхси һәм гомуми (Коммуналь фатир өчен) исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла, муниципаль берәмлек территориясендәге күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясенен гомуми күләмендә;

торақ йортларда (күпфатирлы йортлардан тыш) кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясе күләменең өлеше, аның өчен исәп-хисап приборларын кулланып башкарыла, муниципаль берәмлек территориясендә торақ йортларда (күпфатирлы йортлардан тыш) кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясенен гомуми күләмендә;

күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясе күләменең өлеше, аның өчен исәп-хисаплар шәхси һәм гомуми (Коммуналь фатир өчен) исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла, муниципаль берәмлек территориясендәге күпфатирлы йортларда кулланыла торган (кулланыла торган) электр энергиясенен гомуми күләмендә;

энергетик тикшерү үткәрелгән торақ йортлар саны;

энергетика тикшерүе үткәрелгән торақ йортларның өлеше, торақ йортларның гомуми санында;

торақ йортларда жылылык энергиясенен удельный чыгымы, аның өчен исәп-хисаплар исәпкә алу приборларын (күп фатирлы йортлар өлешендә) коллектив (гомумйорт) исәпкә алу приборларын (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәптә) кулланып башкарыла;

торақ йортларда жылылык энергиясенен удельный чыгымы, аның өчен исәп-хисаплар исәп-хисап ысулларын (куллану нормативларын) кулланып башкарыла (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәп-хисапта);

торақ йортларда жылылык энергиясенен удельный чыгымы, аның өчен исәп-хисаплар исәпкә алу приборларын (күп фатирлы йортлар өлешендә) коллектив

(гомумйорт) исәпкә алу приборларын (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәптә) кулланып башкарыла;

торақ йортларда жылылык энергиясенәң удельный чыгымы нисбәтен үзгәртү, аның өчен исәп-хисаплар исәп-хисап ысулларын (куллану нормативларын) кулланып башкарыла, торақ йортларда жылылык энергиясенәң удельный чыгымына, аның өчен исәп-хисаплар исәп-хисап приборларын (фактик һәм чагыштырырлык шартлар өчен) кулланып башкарыла;

торақ йортларда исәп – хисаплар исәпкә алу приборлары (күпфатирлы йортлар өлешендә-коллектив (гомумйорт) исәпкә алу приборлары) (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәп-хисап) ярдәмендә башкарыла торган суның аерым чыгымы;

торақ йортларда суның удельный чыгымы, аның өчен исәп-хисаплар исәп-хисап ысулларын (куллану нормативларын) кулланып башкарыла (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәп-хисапта);

исәпләүләр исәпкә алу приборларын кулланып (күпфатирлы йортлар өлешендә - күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып) башкарыла торган торақ йортлардагы суның чагыштырма чыгымын үзгәртү (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәпләгәндә);

торақ йортларда суның чагыштырма чыгымын үзгәртү, аның өчен исәпләүләр исәпләүләр исәпләү ысулларын (куллану нормативларын) кулланып башкарыла (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәпләгәндә, фактик һәм чагыштырма шартлар өчен);

исәпләүләр исәпкә алу приборларын кулланып (күпфатирлы йортлар өлешендә - күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып) башкарыла торган торақ йортларда электр энергиясенәң чагыштырма чыгымы (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәпләгәндә);

торақ йортларда электр энергиясенәң чагыштырма чыгымы, аның өчен исәпләүләр хисап ысулларын (куллану нормативларын) кулланып башкарыла (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәпләгәндә);

исәпләүләр исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла торган торақ йортларда электр энергиясенәң чагыштырма чыгымын үзгәртү (күпфатирлы йортлар өлешендә - күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып) (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәпләгәндә, фактик һәм чагыштырма шартлар өчен);

исәпләүләр исәпләү исәп-хисап ысулларын (куллану нормативларын) кулланып башкарыла торган торақ йортларда электр энергиясенәң чагыштырма чыгымын үзгәртү (гомуми мәйданның 1 кв. метрына, факттагы һәм чагыштырма шартлар өчен исәпләгәндә);

исәпләүләр хисап ысулларын (куллану нормативларын) кулланып гамәлгә ашырыла торган торақ йортларда электр энергиясенәң чагыштырма чыгымы мөнәсәбәтен торақ йортларда электр энергиясенәң чагыштырма чыгымына карата, исәпләүләр исәпкә алу приборларын кулланып (фактик һәм чагыштырма шартлар өчен) башкарыла торган торақ йортларда электр энергиясенәң тотуның нисбәтен үзгәртү;

исәпләүләр исәпкә алу приборларын кулланып (күпфатирлы йортлар өлешендә - индивидуаль һәм гомуми (коммуналь фатир өчен) исәпләү приборларын кулланып) башкарыла торган торақ йортларда табигый газның чагыштырма чыгымы (гомуми мәйданның 1 кв. метрына исәпләгәндә);

исәпләүләр исәпләү исәп-хисаплар исәпләү ысулларын (куллану нормативларын) кулланып башкарыла торган торақ йортларда табигый газның чагыштырма чыгымы (гомуми мәйданның 1 кв.метрына исәпләгәндә);

исәпкә алу приборларын (күпфатирлы йортлар өлешендә - индивидуаль һәм гомуми (коммуналь фатир өчен) исәпкә алу приборларын кулланып) исәпләү приборларын кулланып исәпләп чыгарыла торган торақ йортларда табигый газның чагыштырма чыгымын үзгәртү (гомуми мәйданның 1 кв.метрына исәпләгәндә, фактик һәм чагыштырма шартлар өчен);

исәпләүләр исәпләү исәп-хисап ысулларын (куллану нормативларын) кулланып башкарыла торган торақ йортларда табигый газның чагыштырма чыгымын үзгәртү (гомуми мәйданның 1 кв.метрына, фактик һәм чагыштырма шартлар өчен исәпләгәндә);

исәпләүләр исәпләү исәп-хисаплар исәпләү ысулларын (куллану нормативларын) кулланып, торақ йортларда табигый газның чагыштырма чыгымына карата башкарыла торган торақ йортларда чагыштырма табигый газ мөнәсәбәтен үзгәртү, аның өчен исәпләүләр исәпкә алу приборларыннан (факттагы һәм чагыштырма шартлар өчен) файдаланып башкарыла.

5. Коммуналь инфраструктура системаларында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләгән арттыру өлкәсендә максатчан күрсәткечләр:

жылылык электр станцияләре тарафыннан электр энергиясе житештерүгә ягулыкның удельный чыгымын үзгәртү;

жылылык энергиясе житештерүгә ягулыкның удельный чыгымын үзгәртү;

электр энергиясен тарату челтәрләре буенча тапшырганда югалтуларның чын күләмен үзгәртү динамикасы;

аны тапшырганда жылылык энергиясе югалтуларының чын күләмен үзгәртү динамикасы;

суны тапшырганда югалтуларның чын күләмен үзгәртү динамикасы;

су тапшыру (транспортлау) вакытында кулланыла торган электр энергиясе күләмен үзгәртү динамикасы.

6. Энергияне саклау һәм энергетик нәтижәлелекне арттыру өлкәсендә башка максатчан күрсәткечләр, энергияне саклау һәм энергетик нәтижәлелекне арттыру өлкәсендә муниципаль программаны эшләгәндә жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнгән.

2023-2028 елларда энергияне сак тотуның максатчан индикаторларының әһәмияте кушымтада чагылдырылды.

8. Программаны гамәлгә ашыруның оештыру-икътисади механизмнары

Программаның аерым чараларын үтәү, гамәлдәгә законнар нигезендә, муниципаль контрактларның (шартнамәләрнең, килешүләрнең) программа чараларын башкаручылар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль заказчы тарафыннан Программа юнәлешләренең төп эчтәлегә, аларның программа максатларына һәм бурычларына туры килүе билгеләнә, программа чараларын гамәлгә ашыру өчен шартлар тудырыла. Программаны гамәлгә ашыру барышында муниципаль заказчы программа чараларын кабатлаудан тыш Программаны башкаручылар эшчәнлеген координацияләүне тәмин итә, чараларны тулысынча һәм сыйфатлы итеп үтәү чараларын билгеләнгән тәртиптә

гамәлгә ашыра, Программа чараларын вакытында үтәгән, бүлеп бирелгән бюджет акчаларыннан рациональ файдаланган өчен җаваплы була.

Программаны гамәлгә ашыру механизмының аерылгысыз элементы булып программа чараларын гамәлгә ашыру нәтижеләренә ел саен анализ ясау ярдәмендә аны мониторинглау тора.

9. Төп программа чаралары

9.1 Торак фондын энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижелелеген арттыру чаралары

1. Торак фондын энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижелелеген арттыру буенча оештыру чаралары:

а) торак фондында энергетика ресурсларыннан файдалануның нәтижелелеген арттыруның максатчан күрсәткечләрен билгеләүгә юнәлдерелгән чаралар, шул исәптән торак йортларның энергия куллануы турында мәгълүматны жыюга һәм анализлауга юнәлдерелгән чаралар;

б) күпфатирлы йортларны энергия нәтижелелеге дәрәжәсе буенча ранжировкалау, энергия нәтижелелеген арттыру буенча беренче чираттагы чараларны гамәлгә ашыруны таләп итә торган күпфатирлы йортларны ачыклау, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре белән энергия нәтижелелеге дәрәжәләрен чагыштыру һәм шул нигездә районда энергияне сак тоту потенциалын бәяләү;

в) күп фатирлы йортларда бина милекчеләренең гомуми милкенә карата энергияне саклау һәм энергетик нәтижелелекне арттыру буенча чаралар;

г) кулланыла торган энергетика ресурсларын һәм суны исәпкә алуның гомумийорт һәм квартал приборлары белән тәмин итү дәрәжәсен күтәргә юнәлдерелгән чаралар, шул исәптән кулланучыларга исәпләү приборларын жиһазлау, кулланыла торган энергетика ресурслары өчен исәпләүләренә автоматлаштыру, кулланыла торган энергетика ресурсларын исәпләү приборлары күрсәткечләрен дистанцион рәвештә бетерү системаларын кертү;

д) торак йортлар милекчеләренә, күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә, күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләренә, күпфатирлы йортларны карап тотуга җаваплы затларга куела торган энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижелелеген арттыру турындагы законнарда билгеләнгән таләпләр хакында халыкка энергетика нәтижелелеген арттыруның һәм энергияне сак тотуның мөмкин булган ысуллары турында мәгълүмат бирүне (энергияне сак тотучы лампалардан, исәпкә алу приборларыннан, экономияле көнкүреш приборларыннан файдалану, жылыту һ.б.лар) гамәлгә ашыруны пропагандалауны тәмин итә торган чаралар;

е) энергияне сак тоту турындагы һәм энергетика нәтижелелеген энергетика нәтижелелеге таләпләренә һәм файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпләү приборлары белән тәмин итү таләпләренә карата аларны эксплуатацияләү процессында торак йортларның туры килүен тикшереп торуну гамәлгә ашыру буенча жирле үзидарә органны чаралары;

ж) энергияне сак тоту чараларын кертүгә техник-икътисади нигезләмәләр эшләү;

з) энергия тикшеренүүлөргө үткөрүү, шул исәптән энергия ресурстарын куллану структурасының оптимальлеген диагностикалау;

и) шәхси инвестицияләр жәлеп итүгә ярдәм итү, шул исәптән энергосервис килешүүлөргөн гамәлгә ашыру кысаларында.

2. Торак фондының энергияне саклау һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру буенча техник һәм технологик чаралар;

а) энергияне сак тоту һәм энергия нәтижәлелеген арттыру турындагы законнарға энергия нәтижәлелегә таләпләренә туры китереп күп фатирлы йортлар төзү;

б) Күп фатирлы йортларға капитал ремонт үткәргәндә энергетик нәтижәлелекне арттыру буенча чараларны гамәлгә ашыру;

в) капитал ремонтланырга тиеш булмаган күп фатирлы йортларда күп фатирлы йортларны, фатирларны һәм гомуми файдалану урыннары мөйданнарын жылыту, шулай ук энергия ресурстарын куллануны көйлөү системаларын кертү;

г) энергияне сак тоту технологияләрен кулланып күпфатирлы йортларны модернизацияләү һәм реконструкцияләү буенча чаралар һәм шуның нигезендә халыкка торак-коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә чыгымнарны киметү, капитал ремонт вакытында күпфатирлы йортларны жылылык саклауны арттыру;

д) күп фатирлы йортлар фасадларында аларның энергетик нәтижәлелегә сыйныфлары күрсәткечләрен урнаштыру;

е) яктырту системаларының энергия нәтижәлелеген арттыру буенча чаралар, шул исәптән хәрәкәт датчикларын урнаштыру һәм лампаларны күп фатирлы йортларда энергия нәтижәле яктырту җайланмаларына алыштыру буенча чаралар;

ж) куллану нәтижәлелеген арттыру һәм су югалтуларын киметү.

9.2 Коммуналь инфраструктура системаларының энергияне саклау һәм энергетик нәтижәлелеген арттыру буенча чаралар

1. Торак фондын энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру буенча оештыру чаралары:

а) энергия аудитын үткөрү;

б) электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итү хезмәтләренә сыйфатын күрсәтүне анализлау;

в) күп фатирлы торак йортларны электр, газ һәм су белән тәмин итү килешүүләрен анализлау, энергетик нәтижәлелекне арттыру буенча чараларны гамәлгә ашыруга комачаулаучы килешүүләренә нигезләмәләрен ачыклау;

г) жылылык, электр һәм суүткәргеч челтәрләрендә авариялелекне һәм югалтуларны бәяләү;

д) энергия чыганаclarының эш режимын, котельнаялар санын һәм аларның куелган куәтен энергия белән тәмин итү схемаларын, жирле шартларны һәм ягулык төрләрен төзөтүне исәпкә алып оптимальләштерү;

е) икенчел энергия ресурстарын һәм (яки) яңартыла торган энергия чыганаclarын энергия чыганаclarы буларак куллану очраclarы санын арттыру.

2. Коммуналь инфраструктура системаларының энергияне саклау һәм энергетик нәтижәлелеген арттыру буенча техник һәм технологик чаралар:

- а) бюджеттан тыш финанслауны жәлеп итү максатыннан энергияне саклау технологияләрөн кертүгә техник-икътисади нигезләмәләр эшләү;
- б) югары файдалы коэффициентлы жиһазларның энергия нәтижәлелеген кулланып котельняларны модернизацияләү;
- в) югары файдалы коэффициентлы Энергия нәтижәле технологияләр кулланып котельнялар төзү;
- г) казаннарның, гомуми котельная һәм ярдәмче жиһазларның эшен һәм йөкләнешен автоматлаштыру системаларын кертү, Кулланучыларга жылылык энергиясен бирүне автоматлаштыру;
- д) казаннарның үз ихтыяжларына энергия куллануны киметү;
- е) энергия нәтижәле технологияләр кулланып жылылык челтәрләре төзү;
- ж) энергия нәтижәле жиһазлар кулланып жылылык челтәрләрен алыштыру, жиһазларга жылылык изоляциясен торгызганда яңа төзелә торган жылылык челтәрләрен жылылык изоляциясе буенча нәтижәле технологияләрне куллану;
- з) жылылык белән тәмин итү системаларын үзәкләштерелгән технологик идарә итүнең телекоммуникация системаларын куллану;
- и) су белән тәмин итү һәм су чистарту системаларында көйләнә торган привод урнаштыру;
- к) авыр йөкләнеш белән эшләүче электр двигательләренең ешлык белән көйләнә торган приводларын һәм насос жиһазларын кертү;
- л) су югалтуларын киметү, әйләнешле су белән тәмин итү системаларын кертү буенча чаралар;
- м) тышкы яктырту һәм реклама объектларының, шул исәптән урам яктырткычларын энергия нәтижәлелегенә алыштыруга юнәлдерелгән, энергия нәтижәлелеген арттыру буенча чаралар үткөрү; изоляцияләнмәгән чыбыкларны үз-үзен йөртүче изоляцияләнгән чыбыкларга, кабель линияләренә алмаштыру; светодиодлы лампалар урнаштыру;
- н) су тапшыру (транспортлау) вакытында кулланыла торган электр энергиясе күләмен киметү буенча чаралар;
- о) энергия ресурсларын (шул исәптән газ, жылылык һәм электр белән тәмин итүне) тапшыру өчен кулланыла торган хужасыз күчәмсез милек объектларын ачыклау, билгеләнгән тәртиптә күчәмсез милекнең хужасыз объектлары сыйфатында исәпкә мондый объектларны куюны оештыру һәм аннары мондый күчәмсез милек объектларына муниципаль милек хокукын тану буенча чаралар;
- п) энергия ресурсларын тапшыру өчен кулланыла торган хужасыз күчәмсез милек объектлары белән идарә итүне оештыру буенча чаралар, шул исәптән аларны эксплуатацияләгәндә барлыкка килгән энергия ресурсларының норматив югалтуларын (шул исәптән жылылык энергиясен, электр энергиясен) компенсацияләү чыганагын билгеләү, аерым алганда, әлеге югалтуларны компенсацияләү чыгымнарын мондый объектларны идарә итүче оешма тарифына кертү хисабына.

9.3 Бюджет оешмаларында энергияне саклау һәм әлеге оешмаларның энергетик нәтижәлелеген арттыру буенча чаралар

1. Муниципаль берәмлек катнашында оешмаларда энергияне саклау һәм әлеге оешмаларның энергетик нәтижәлелеген арттыру буенча оештыру чаралары:

а) муниципаль берәмлек катнашында милек хокукында яки башка законлы нигездә оешмаларга караган биналарны, корылмаларны, корылмаларны энергетик тикшерүләр үткөрү (алга таба – бина, корылма, корылма), биналарның, корылмаларның, корылмаларның энергия куллануы турында мәгълүмат жыю һәм анализлау, шул исәптән аларны энергия куллану буенча рәтләү һәм энергияне саклау буенча чаралар үткөрү чираты;

б) бюджеттан тыш финанслауны жәлеп итү өчен Энергияне саклау технологияләрен кертү максатларында техник-икътисади нигезләмәләр эшләү;

в) энергия сервисы килешүләрен төзүгә һәм аларны гамәлгә ашыру максатларында шәхси инвестицияләр жәлеп итүгә ярдәм итү;

г) энергия сервисы контрактларын гамәлгә ашыруны контрольдә тоту һәм мониторинглау системасын булдыру;

2. Муниципаль берәмлек катнашында оешмаларда энергияне саклау һәм оешмаларның энергетик нәтижәлелеген арттыру буенча техник һәм технологик чаралар:

а) биналарны, корылмаларны, корылмаларны кулланыла торган энергия ресурсларын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру;

б) энергияне саклау һәм энергия нәтижәлелеген арттыру турында законнарда билгеләнгән энергия нәтижәлелеге таләпләренә ярашлы рәвештә биналар, корылмалар, корылмалар төзү;

в) капитал ремонт вакытында биналарны, корылмаларны, корылмаларны жылылык саклауны арттыру, биналарны, корылмаларны, корылмаларны жылыту;

г) биналарда, корылмаларда, корылмаларда электр энергиясе югалтуларын киметү өчен электр челтәрләрен күчерү;

д) биналар, корылмалар, Корылмалар тарафыннан жылылык энергиясен куллануны автоматлаштыру;

е) биналарда, корылмаларда, корылмаларда жылыту һәм кайнар су белән тәэмин итү үткәргечләрен һәм жиһазларын жылылык белән изоляцияләү;

ж) биналарны, корылмаларны, корылмаларны кайнар су белән тәэмин итү системаларында циркуляция системаларын торгызу/ кертү;

з) биналарда, корылмаларда, корылмаларда жылытуның бүлү системаларын һәм тукталышларны гидравлик көйләү, автомат/кул белән баланслау үткөрү;

и) биналарны, корылмаларны, корылмаларны кайнар су белән тәэмин итү системаларында насос приводларын ешлык белән көйләүне урнаштыру;

к) биналарны, корылмаларны, корылмаларны Жылытуның индивидуаль системаларында нәтижәсез жылыту казаннарын алыштыру;

л) биналарны, корылмаларны, корылмаларны яктырту системаларының энергетик нәтижәлелеген арттыру.

«2024 - 2028 елларга Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләгелен арттыру» муниципаль программасына кушымта

2024-2028 елларга энергияне саклау һәм энергетика нәтижәләгелен арттыру программасының максатчан күрсәткечләре

№ п/п	Күрсәткеч исеме	Үлчәү берәмлеге	2023	2024 ел.	2025 ел.	2026 ел.	2027 ел.	2028 ел.
			(бәяләү)	(план)	(план)	(план)	(план)	(план)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Кулланылган электр энергиясенең гомуми күләмдә исәпләү приборларын кулланып (куэффатирлы йортлар өлешендә - күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып) исәпләп чыгарыла торган электр энергиясе күләмнәре өлеше	%	100	100	100	100	100	100
2	Жылылык энергиясе күләмнәре өлеше, исәпләүләр исәпкә алу приборларынан файдаланып (куэффатирлы йортлар өлешендә - күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып), кулланылган эсылылык энергиясенең гомуми күләмдә башкарыла.	%	0	0	0	0	0	0
3	Кулланылган суньң гомуми күләмдә исәпләү приборларын (куэффатирлы йортлар өлешендә - күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып) кулланып исәпләп чыгарыла торган су күләмнәре өлеше	%	42,1	78,9	100	100	100	100
4	Программаны финанслауның гомуми күләмдә энергияне саклау һәм энергия нәтижәләгелен арттыру чараларын финанслау өчен кулланыла торган бюджеттан тыш акчалар күләменең өлеше	%	2,1	2,2	2,4	2,5	2,6	2,7
5	Электр энергиясен экономияләү	мең кВтч	26,61	26,75	26,80	26,85	26,90	26,95
6	Электр энергиясен кыйммәтле рәзештә экономияләү	мең сум.	216,065	217,210	217,616	218,022	218,428	218,834
7	Табигый чагылышта эсылылык энергиясен экономияләү	мең Гкал	0,968	0,969	0,971	0,973	0,975	0,977
8	Кыйммәт белдерүдә эсылылык энергиясен экономияләү	мең сум.	1769,968	1770,809	1774,464	1778,118	1781,773	1785,428
9	Табигый аңлатмада сунь экономияләү	мең куб. м.	1,074	1,075	1,076	1,077	1,078	1,079
10	Сунь бәя ягынан экономияләү	мең сум.	45,352	45,376	45,418	45,460	45,502	45,544

11	Бюджет учреждениелөренең гомуми майданның 1 кв. метрына жылылык энергиясенң Удельный чыгымы, аның өчен исәп-хисаплар исәп-хисап приборларын кулланып башкарыла	Гкал/кв. м.	0,048	0,048	0,053	0,056	0,059	0,061
12	Бюджет учреждениелөренең гомуми майданның 1 кв. метрына жылылык энергиясенң Удельный чыгымы, аның өчен исәп-хисаплар исәп-хисап ысулларын кулланып башкарыла	Гкал/кв. м.	0,249	0,249	0,244	0,241	0,238	0,236
13	Бюджет учреждениелөренең гомуми майданлы жылылык энергиясенң удельный чыгымын үзгөртү, аның өчен исәп-хисаплар 1 кв. м. исәпләү приборларын кулланып башкарыла.	Гкал/кв. м.	-0,0002	0	-0,005	-0,003	-0,003	-0,002
14	Бюджет учреждениелөренең гомуми майданлы жылылык энергиясенң удельный чыгымын үзгөртү, аның өчен исәп-хисаплар 1 кв. м. исәпләү ысулларын кулланып башкарыла.	Гкал/кв. м.	-0,0274	0	0,005	0,003	0,003	0,002
15	Исәп-хисап ысулларын кулланып исәпләп чыгарыла торган бюджет учреждениелөренең жылылык энергиясен чагыштырма чыгымының нисбәген үзгөртү, жылылык энергиясен тотуга карата исәп-хисаплар исәпкә алу приборларынан файдаланып башкарыла торган исәпләү		5,187	5,187	4,604	4,303	4,034	3,869
16	Бюджет учреждениелөрен тээмин итүгә су чыгымы, аның өчен исәп-хисаплар 1 кешегә исәпләү приборларын кулланып башкарыла	куб. м/кеше.	21,836	21,617	21,401	21,187	20,975	20,766
17	Бюджет учреждениелөрен тээмин итүгә суның Удельный чыгымы, аның өчен исәп-хисаплар 1 кешегә исәп-хисап ысулларын кулланып башкарыла.	куб. м/кеше.	0	0	0	0	0	0
18	Бюджет учреждениелөрен тээмин итүгә су чыгымын үзгөртү, аның өчен исәп-хисаплар 1 кешегә исәпләү приборларын кулланып башкарыла.	куб. м/кеше.	-0,219	-0,216	-0,216	-0,214	-0,214	-0,209
19	Бюджет учреждениелөрен тээмин итүгә су чыгымын үзгөртү, аның өчен исәп-хисаплар 1 кешегә исәп-хисап ысулларын кулланып башкарыла.	куб. м/кеше.	0	0	0	0	0	0
20	1 кешегә исәпләү приборларын кулландан чыгып бюджет учреждениелөрен тээмин итү өчен энергия эл. чыгымы.	кВтч/кеше.	1671,93	1655,21	1638,66	1622,27	1606,05	1589,99

32	МБ территориясендәге торак йортларда кулланыла торган ТЭ күләмнәре өлеше (МКД дан тыш) исәпкә алу приборларын кулланып исәпләп чыгарыла торган ТЭ күләме гомуми күләмдә	%	0	0	0	0	0	0	0	0
33	ХКда кулланыла торган ТЭ күләмнәре өлеше, аның өчен түләү МБ территориясендә кулланыла торган коллектив (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла.	%	0	0	0	0	0	0	0	0
34	МБ территориясендәге торак йортларда (МКДтан тыш) кулланыла торган су күләме өлеше (МКДтан тыш) исәпләүләр исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла торган торак йортларда кулланыла торган (файдаланыла торган) суның гомуми күләмдә (МКД дан тыш) исәпләүләр	%	91	91	92	92	92	92	93	94
35	ХКда кулланыла торган (файдаланыла торган) су күләмнәре өлеше, аның өчен исәпләүләр оешма территориясендә кулланыла торган суның гомуми күләмдә, күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып башкарыла.	%	42,1	78,9	100	100	100	100	100	100
36	Торак йортлардагы ТЭЧ чыгымнары, аның өчен исәпләүләр исәпкә алу приборларыннан файдаланып башкарыла (МКД өлешендә - күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып) (гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә)	Гкал/кв. м.	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Торак йортларда ТЭЗның чыгымнары, аның өчен исәпләүләр хисап ысулларын (куллану нормативларын) кулланып башкарыла (гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә)	Гкал/кв. м.	0	0	0	0	0	0	0	0
38	чын шартлар өчен	Гкал/кв. м.	0	0	0	0	0	0	0	0
39	чагыштыру шартлары өчен	Гкал/кв. м.	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Торак йортларда су тоту, аның өчен исәпләүләр исәпкә алу приборларыннан файдаланып башкарыла (МКД өлешендә - күмәк (гомумйорт) исәпкә алу приборларын кулланып) (гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә)	куб. м./кв. м.	1,581	1,59026	1,58903	1,5822	1,587	1,58		
41	Торак йортларда су чыгымы, аның өчен исәп-хисаплар исәп-хисап ысулларын (куллану нормативларын)	куб. м./кв. м.	0,8016	0,86269	0,83144	0,83207	0,80992	0,8025		

51	чын шартлар өчен	кВтч/кв. м.	0,00003	-0,51833	-0,50248	0	0	-0,00003
52	чагыштыру шартлары өчен	кВтч/кв. м.						
53	ЭЭ чыгымнарын исәпләү исәп-хисап ысулларын (куллану нормативларын) кулланып башкарыла торган торак йортларда күләмен икеләгә арттыру (фактик шартлар өчен гомуми майданның 1 кв. метрына исәпләгәндә)							
54	чын шартлар өчен	кВтч/кв. м.	0	0	0	0	0	0
55	Жылылык энергиясе житештерүгә ягулык чыгымын үзгәртү	кг. у. т./ Гкал	0	0	0	0	0	0
56	Аны тапшырганда жылылык энергиясе югалтуларының чын күләменә үзгәреш динамикасы	мең Гкал	0	0	0	0	0	0
57	Суны тапшырганда югалтуларның чын күләменә үзгәрү динамикасы	куб. м.	0	0	0	0	0	0
58	Элның күләмен үзгәртү динамикасы.суны тапшырганда (транспортлауда) кулланыла торган энергия	кВт	0	0	0	0	0	0

2024-2028 елларга энергияне саклау һәм энергетик нәтижәләлекне арттыру программасы чаралары

№ п/п	Чараның исеме	Планлаштырылган чыгымнар, мең сум					Финанслау күләме, мең сум	шул исәптән:		
		2024 ел	2025 ел	2026 ел	2027 ел	2028 ел		ТР бюджеты	МО бюджеты	Бюджеттан тыш акчалар
	Күчфатирлы йортларда ХВС исәпкә алу приборларын урнаштыру	977,440	380,899				1358,339	60,954	45,904	1251,481
	"Советлар Союзы Герое Н.Г. Фазлаев исемендәге Мунчали башлангыч мәктәп-балалар бакчасы" МБМУ казаннарын алыштыру белән газ куллану чөлтөрләрөн капитал ремонтлау	1200,000					1200,000	1200,000		
	"Авылара мәдәният йорты" МБУ жылыту өчен котельнаялар урнаштыру белән газ куллану чөлтөрләрөн реконструкцияләү, Узәк урам, Иске Чүпрәле авылы	1200,000					1200,000	1200,000		
	Яңа Уби авыл мәдәният йортында казаннарын алыштыру белән газ куллану чөлтөрләрөн капитал ремонтлау		1200,000				1200,000	1200,000		
	"Иске Чүпрәле 1 нче урта гомуми белем биру мәктәбе" МБМУ		1200,000				1200,000	1200,000		

